

Gertjan de Jong

Heiligen in het slachthuis

Het belang van voorbeelden in het geloof is moeilijk te overschatten. Vuur ontsteek je met vuur. Als je ooit bij iemand een 'heilig vuurtje' hebt zien branden, vergeet je dat je hele leven niet meer.

Een romanschrijver die dat thema prachtig heeft uitgewerkt, is de Joodse Nobelprijswinnaar Isaac Bashevis Singer (1904-1991). Hij groeide op in het Polen van voor de Tweede Wereldoorlog en stamt uit een geslacht van vrome rabbijnen. In 1935 vlucht hij naar Amerika, vanwege het groeiende antisemitisme in Polen. Daar kan hij de verleidingen van het moderne leven maar moeilijk weerstaan. Tegelijk blijft het geloof van zijn jeugd aan hem trekken en stoort hij zich aan de oppervlakkigheid van de Amerikaanse cultuur.

"In New York wisten ze amper raad met de erfenis van hun voorouders."

In zijn boek *Schimmen aan de Hudson* wordt die tweestrijd op indrukwekkende wijze beschreven. Het boek gaat over joden in New York die worstelen met het leven na de Holocaust, en met de erfenis van hun gelovige voorouders waar ze in New York amper raad mee weten. Eén van de hoofdpersonen is Hertz Grein. Grein heeft veel gemeen met Singer.

Het enige dat Grein weerhoudt om te vervallen tot totaal cynisme, is het voorbeeld van zijn vader. Aan een joodse kennis vertelt hij:

Zijn voorbeeld is voortdurend voor mijn ogen, en hoe ouder ik word, hoe meer ik gedwongen ben om aan hem te denken. Hij was ook een man van vlees en bloed, maar hij leefde een heilig leven. Hij bracht alles in praktijk wat de joden en de christenen prediken. Zonder enig vertoon keerde hij de andere wang toe. Telkens als ik wanhopig ben over de mensheid in het algemeen en over mijzelf in het bijzonder, denk ik aan hem en vraag ik me af: Hoe heeft hij kunnen bestaan? Wat maakte hem tot wie hij was? Hij was niet uniek, trouwens. Onder degenen die Hitler uitroeide waren er tienduizenden heiligen. [...]

Ze bestonden, en dat is het bewijs dat ze nog steeds kunnen bestaan. In het hart van de darwinistische jungle, midden in het slachthuis, leefden heilige mensen die ijverig vermeden anderen te kwetsen in hun gedachten, laat staan met een woord.

De boeken van Singer zijn nog steeds actueel en houden ook de kerk een spiegel voor. Zijn we in het volgen van Christus niet te veel compromissen aangegaan? «

Gertjan de Jong is storyteller bij jongerenplatform BasiC, onderdeel van het Interkerkelijk Kenniscentrum (IKC).

BasiC: een community die je uitdaagt tot een leven dat dieper gaat, 'back to BasiC'. (www.basi-c.nl).